

TRAO ĐỔI Từ các vụ án về quản lý đất đai, KIẾN NGHỊ SỬA ĐỔI ĐIỀU 174 BỘ LUẬT HÌNH SỰ

● Thạc sĩ. Phùng Văn Ngân

NHỮNG HÀNH VI VI PHẠM "ĐIỂN HÌNH"

Thời gian qua, các cơ quan Công an, Viện Kiểm sát, Tòa án nhân dân đã xử lý rất nhiều vụ án vi phạm quy định về quản lý đất đai. Từ những vụ án đó cho thấy tình trạng quản lý đất đai còn lỏng lẻo dẫn đến nhiều người có chức vụ quyền hạn hoặc lạm quyền chiếm đoạt đất đai một cách trái pháp luật hoặc đã cấp đất, chuyển đổi mục đích sử dụng đất để thu lợi bất chính với số lượng rất lớn, tình trạng vi phạm có tính chất liên tục, có sự câu kết chặt chẽ giữa những người có thẩm quyền, họ dùng mọi thủ đoạn che giấu hành vi phạm tội của mình.

Thủ đoạn "điển hình" vi phạm chế độ quản lý đất đai trong hàng loạt vụ án là bán đất trái phép, làm thủ tục giao đất sai quy định, hợp pháp hoá việc mua bán đất trái phép dưới hình thức chuyển đổi quyền sử dụng đất, lập hồ sơ giả, làm thủ tục hợp pháp hoá đất trái phép, bán đất bằng hình thức thanh lý mặt bằng, bán đất dưới danh nghĩa giao thầu dài hạn để phát triển kinh tế, lợi dụng việc xét duyệt đất để tham ô tài sản của nhà nước. Những hành vi nói trên đều vi phạm vào Điều 174 BLHS. Điều này quy định như sau:

1. Người nào lợi dụng hoặc lạm dụng chức vụ, quyền hạn giao đất, thu hồi, cho

thuê, cho phép chuyển quyền sử dụng, cho phép chuyển mục đích sử dụng đất trái pháp luật, đã bị xử lý kỷ luật về hành vi này mà còn vi phạm, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 3 năm hoặc phạt tù từ 6 tháng đến 3 năm.

2. Phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tù từ 2 năm đến 7 năm:

- Đất có diện tích lớn hoặc có giá trị lớn.
- Gây hậu quả nghiêm trọng.

3. Người phạm tội còn có thể bị phạt tiền từ 5 triệu đồng đến 50 triệu đồng, cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc làm công việc nhất định từ 1 năm đến 5 năm.

VỤ ÁN HỘI ĐỦ CÁC SAI PHẠM "ĐIỂN HÌNH":

Để bảo đảm quản lý đất đai có hiệu quả, nghiêm trị những người có chức vụ quyền hạn hoặc lạm quyền vi phạm quy định của điều 174 Bộ luật hình sự, làm giầu phi pháp đã có hàng loạt vụ án được đưa ra xét xử, với hàng trăm người phạm tội. Do phạm vi bài viết có giới hạn, chúng tôi chỉ nêu dẫn chứng một vụ điển hình xảy ra tại xã N. Đây là một vụ được dư luận đánh giá là hội đủ các sai phạm "điển hình"

● Từ việc giao đất trái thẩm quyền... đến bán đất?

Kho xăng dầu K làm dự án xây dựng cửa hàng bán lẻ xăng dầu tại xã N. Phó giám đốc kho K đã gặp chủ tịch UBND xã N và cán bộ địa chính là N. Hai bên thoả thuận trong hợp đồng với nội dung là: xã N đồng ý giao quyết cho kho K 600m² đất để xây dựng cửa hàng xăng dầu ở phía giáp đường quốc lộ. Kho xăng dầu K có trách nhiệm trả cho xã N số tiền là 70.000.000 đồng, còn phía xã N chịu trách nhiệm làm thủ tục công nhận quyền sử dụng đất cho kho K. Trong quá trình thực hiện hợp đồng trên, phía kho xăng dầu K đã lập tờ trình lên UBND xã N, UBND huyện và UBND tỉnh về việc cấp 600m² đất để làm cửa hàng bán lẻ xăng dầu. Tờ trình này đã được chủ tịch UBND xã N và phó chủ tịch UBND huyện ký.

Ngày 13 tháng 3 UBND xã N đã bàn giao 600m² đất cho kho xăng dầu K mặc dù tờ trình chưa được UBND tỉnh phê duyệt, kho xăng dầu K đã thanh toán cho UBND xã N 70.000.000 đồng gồm có tiền mặt và tiền chuyển khoản và có biên nhận viết tay. Đây là quyết định sai trái của Phó chủ tịch UBND huyện vì cấp huyện không có quyền ký quyết định công nhận quyền sử dụng đất. Từ sự việc sai trái này chi cục quản lý đất đai của tỉnh đã đưa ra một số kết luận như sau:

UBND xã N đã giao đất trái thẩm quyền và thu một khoản tiền lớn, thực chất của việc làm này là bán đất trái phép vì chỉ có UBND cấp tỉnh mới có thẩm quyền ra quyết định giao đất để sử dụng vào mục đích khác không phải sản xuất nông nghiệp. Đề nghị UBND huyện chỉ đạo UBND xã N kiểm điểm việc làm vi phạm luật đất đai, nếu họ còn tiếp tục vi phạm gây hậu quả nghiêm trọng thì đề nghị xử lý theo luật hình sự.

Mặc dù nhận được sự chỉ đạo của cấp trên với nội dung trên nhưng UBND huyện không thực hiện, từ đó chủ tịch UBND xã N và cán bộ quản lý ruộng đất tiếp tục lộng hành ở địa phương, coi thường pháp luật và dư luận quần chúng, lao sâu vào con đường phạm tội nghiêm trọng hơn.

● Giao đất không đúng đối tượng

Trong đợt kiểm tra, xác minh việc giao đất của UBND xã N cho 135 trường hợp thì thấy: 30 trường hợp không có hồ khẩu tại địa phương mà vẫn được giao đất làm nhà ở, trong số này chưa được cấp đất làm nhà ở lần nào là 8 suất; đã có một suất đất làm nhà ở

Ảnh minh họa

► nay lại tiếp tục được giao đất làm nhà ở là 14 hộ; đã có 2 suất đất làm nhà ở nay lại được giao đất làm nhà ở là 2 hộ; đang ở địa phương khác, không có nhu cầu sử dụng đất là 3 hộ; mượn tên người khác để lấy đất là 3 hộ. Đây cũng là hành vi thường gặp ở chính quyền nhiều địa phương khác trong quản lý đất đai là giao đất sai quy định như giao đất cho những hộ không đủ tiêu chuẩn theo quy định được giao đất, giao đất sai vị trí đã được phê duyệt như giao đất không đúng thửa, không đúng số tờ bản đồ địa chính. Theo quy định lúc đó thì chỉ giao đất mới cho những hộ có nhu cầu về nhà ở và có những điều kiện như

đơn không có đề án phát triển kinh tế mà chỉ có đơn xin giao thầu để phát triển kinh tế. Qua xác minh 61 trường hợp nhận thầu họ đều khai là mục đích mua đất để làm nhà ở và đã được chủ tịch UBND xã N hứa làm thủ tục chuyển nhượng sử dụng đất, chuyển từ giao thầu thành đất ở. Trong số 61 hộ nhận thầu đã có 3 hộ bán đất, tổng số tiền thu được là 101.000.000 đồng trong khi mỗi suất nhận thầu chỉ có 5.500.000 đồng đã được UBND xã thu trước. Trong số 61 trường hợp nhận thầu không có hộ nào sử dụng đất làm kinh tế như viết trong đơn, nhiều hộ đã làm móng và nền nhà. Họ đều khai nhận khi nào được hợp

Chưa hết, lợi dụng địa phương có chủ trương chuyển từ đất cho thuê làm dịch vụ thành đất được quyền sử dụng làm nhà, y đã lấy tên anh rở đưa vào danh sách duyệt cấp đất chiếm đoạt được 105m². Số đất này y đã bán cho người khác thu được 14.000.000 đồng.

Trong khoảng thời gian y làm chủ tịch UBND xã N, 7 năm, y đã chiếm đoạt của nhà nước tổng diện tích là 425m², đã đem bán được tổng số tiền là 128.000.000 đồng và y đã khai nhận toàn bộ hành vi nói trên trước cơ quan PL.

Vụ án đã lùi vào quá khứ, nhìn lại số tiền mà y chiếm đoạt được ở thời điểm y phạm tội, thì 128.000.000 là số tiền có giá trị quá lớn, tiền trên có thể mua 4 đến 5 suất đất ở Hà Nội. Phải nói thêm rằng nếu số tiền trên được quy ra thóc, gạo, sản phẩm nông nghiệp khác, hoặc quy ra ngày công lao động ở địa phương, mỗi ngày công lao động khoảng từ mười đến mười lăm ngàn đồng thì y đã chiếm mớ hôi, công sức của biết bao người, nếu không sớm chặn đứng bàn tay tội lỗi của y thì y còn hoành hành bao lâu nữa, chiếm đoạt bao nhiêu đất nữa. (?)!

GIẢI PHÁP NÀO?

Trên phạm vi cả nước ta, hàng loạt vụ án có nội dung tương tự xảy ra ở các vùng nông thôn, hàng loạt vụ đã được xử lý trước pháp luật và còn nhiều vụ việc khác chưa được xử lý kịp thời, gây ảnh hưởng xấu đến dư luận nhân dân địa phương, làm mất tình làng nghĩa xóm, gây mất đoàn kết nội bộ, dẫn đến bê bối, cục bộ, làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước. Đã có nhiều nơi cán bộ có thẩm quyền chiếm đất xây dựng nhà ở trái phép dẫn đến phản ứng đầy chuyển, hàng loạt người khác cứ thế làm theo.

Vì vậy, cần áp dụng đồng bộ các giải pháp nhằm kịp thời ngăn chặn và tiến tới loại trừ hành vi vi phạm quy định về quản lý đất đai. Đó là các giải pháp:

Phát huy dân chủ cơ sở, bảo đảm những việc quy chế dân chủ bắt buộc phải đưa ra thảo luận xin ý kiến toàn dân thì phải tiến hành xin ý kiến toàn dân, đặc biệt là việc cấp đất, giao đất, chuyển đổi mục đích sử dụng đất đai.

Tăng cường công tác Đảng lãnh đạo cơ sở, xây dựng cơ sở đảng vững mạnh, tăng cường công tác đấu tranh phê và tự phê trong đảng, xử lý nghiêm minh đảng viên vi phạm, đặc biệt là vi phạm quy định về quản lý đất đai;

Tăng cường công tác giám sát của Hội đồng nhân dân với Ủy ban nhân dân về công tác quản lý đất đai, nâng cao năng lực, trình độ pháp luật của Đại biểu Hội đồng nhân dân, thông qua đó nâng cao năng lực giám sát của Đại biểu.

Kịp thời giải quyết khiếu nại, tố cáo của nhân dân, kể cả việc xem xét đơn thư nặc danh để phát hiện việc làm vi phạm quy định về quản lý đất đai.

Ảnh minh họa

sau: - Có hộ khẩu ở nơi xin cấp đất ở; - Trong gia đình có thêm một cặp vợ chồng. - Diện tích đất ở tính theo đầu người trong hộ gia đình dưới 80% mức bình quân đất ở địa phương.

Như vậy việc giao đất làm nhà ở của Chủ tịch UBND xã N là vi phạm nghiêm trọng luật đất đai giao đất không đúng đối tượng.

● Bán đất dưới dạng giao thầu

Cũng như sai phạm ở nhiều địa phương về quản lý đất đai trên cả nước mang tính "diễn hình" là sai phạm về bán thanh lý tài sản trên đất nhưng thực chất là bán đất hoặc bán đất dưới dạng giao thầu, lãnh đạo xã N cũng có sai phạm dạng này:

Đó là trường hợp bán thanh lý kho của hợp tác xã cho 19 hộ, mỗi hộ 100m², trị giá 5.000.000 đồng, tổng số tiền thu được là 95.000.000 đồng. Qua xác minh được biết trên diện tích đã bán thanh lý cho 19 hộ không có tài sản gì. Đã có 9/19 hộ xây dựng nhà ở, 3/19 hộ đã làm xong móng nhà ở. Như vậy thực chất của việc bán thanh lý sân kho hợp tác xã là bán đất trái pháp luật.

Chủ tịch xã N còn bán đất dưới dạng giao thầu cho 61 hộ với tổng số tiền thu được là 335.500.000 đồng nhưng thủ tục xin giao thầu của những trường hợp trên chỉ có đơn xin giao thầu do UBND xã đánh máy sẵn. Trong

pháp hoá quyền sử dụng đất thì họ sẽ làm nhà ở.

Theo đề nghị của cơ quan Công an, UBND tỉnh đã ra quyết định thu hồi số đất giao thầu cho 61 hộ nói trên.

● Lập hồ sơ giả để chiếm đoạt đất

Nếu như chủ tịch UBND xã N giao đất đấu thầu, tìm cách hợp pháp hoá đất đấu thầu là việc làm sai trái nghiêm trọng, thì việc chủ tịch xã N lợi dụng chức vụ quyền hạn chiếm đoạt đất đai của Nhà nước một cách trắng trợn còn nghiêm trọng hơn nữa. Để chiếm đoạt được đất đai, y đã lập hồ sơ giả đưa vào phương án để giao đất trái phép cho 16 hộ trong số 135 trường hợp nói trên. Trong số 16 hộ, y đã lập hai tên khống đưa vào danh sách để chiếm đoạt hai suất đất với diện tích 240m² gần đường quốc lộ, sau đó y thông đồng với cán bộ đứng ra bán diện tích 240m² đất này thu được 76.500.000 đồng.

Ngoài số đất 240m² vừa nêu cũng trong đợt giao đất cho 135 hộ ở khu vực gần đường quốc lộ, chủ tịch xã N đã đứng tên cháu họ đưa vào danh sách giao đất chiếm đoạt được một suất đất với diện tích 80m², thông qua môi giới đã bán 80m² đất này thu được 45.000.000 đồng.

Một số hoạt động chủ yếu của Hội (tháng 9):

Tích cực nâng cao vị thế, khẳng định vai trò của Hội luật gia Việt Nam trên trường quốc tế, trong công cuộc cải cách tư pháp và xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, trong tháng 9/2005, bên cạnh việc tiếp tục tăng cường giao lưu, mở rộng quan hệ quốc tế, tham gia tuyên truyền, đóng góp ý kiến xây dựng Luật, các văn bản Luật, Hội luật gia Việt Nam đã long trọng tổ chức Đại hội Đảng bộ cơ quan TW Hội lần thứ nhất. Ban thường vụ TW Hội đã họp lần thứ 4 nhằm củng cố, đổi mới và phát huy hơn nữa hiệu quả hoạt động của Hội trong thời gian tới.

VỀ ĐỐI NGOẠI, ngày 21/9, chủ tịch Hội luật gia VN Phạm Quốc Anh đã nồng nhiệt đón tiếp và làm việc với ông Charles-đại diện Cơ quan hợp tác và phát triển Hoa Kỳ. Trong lần tiếp xúc này, chủ tịch Hội đã giới thiệu về cơ cấu tổ chức cũng như hoạt động chính của Hội, đồng thời đề nghị phía bạn hỗ trợ về một số hoạt động của Hội: đào tạo pháp luật kinh tế cho đối ngũ luật gia, luật sư, hỗ trợ Trung tâm thông tin, tư vấn pháp luật Việt - Mỹ đào tạo trọng tài viên... Ông Charles đánh giá cao vai trò của Hội và cho biết ông cũng rất quan tâm tới Pháp lệnh trong tái kinh tế của Việt Nam, ông sẽ báo cáo và đề xuất với Cơ quan hợp tác và phát triển về những đề nghị của Hội.

VỀ HOẠT ĐỘNG TUYÊN TRUYỀN, ĐÓNG GÓP XÂY DỰNG LUẬT, các văn bản luật, Hội đã tổ chức Hội thảo về Luật phòng, chống tham nhũng và Luật chống lãng phí - thực hành tiết kiệm.

ĐẶC BIỆT, NGÀY 11/9, ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ CƠ QUAN TW HỘI LUẬT GIA LẦN THỨ I ĐƯỢC TỔ CHỨC, đánh dấu một bước tiến quan trọng trong công tác lãnh đạo Hội, tiếp tục phát huy hơn nữa khả năng, sức mạnh của Hội trong cải cách tư pháp và xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN. Tại Đại hội, chủ tịch Phạm Quốc Anh khẳng định: Vừa qua, tuy Hội luật gia Việt Nam còn rất nhiều khó khăn nhưng hoạt động Hội đã có nhiều đổi mới và khởi sắc. Sắp tới, Đảng bộ Hội cần tiếp tục được tăng cường xây dựng, củng cố để thực sự là Đảng bộ trong sạch, vững mạnh, lãnh đạo Hội hoạt động ngày càng có hiệu quả cao và phát triển hơn nữa.

NGÀY 17/9, BAN THƯỜNG VỤ TW HLGVN HỌP LẦN THỨ 4 TẠI HÒA BÌNH, NGHE BÁO CÁO KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI TRONG 9 THÁNG ĐẦU NĂM, ĐỊNH HƯỚNG HOẠT ĐỘNG CHO QUÝ IV NĂM 2005, gặp mặt các đại biểu và lấy ý kiến xây dựng đóng góp về việc nâng cao chất lượng hoạt động của Hội. 9 tháng qua, Hội luật gia Việt Nam ngày càng được mở rộng và phát triển cả về chất cũng như về lượng. Về cơ bản, tổ chức bộ máy cán bộ của các cấp hội từ TW đến cơ sở được tăng cường. Nhiều hoạt động quan trọng được xây dựng, tổ chức thực hiện tốt: Sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị 56-CT/TW và Chỉ thị 06/2001-CT-TTg, các hoạt động kỷ niệm 50 năm ngày thành lập Hội, tổ chức nghiên cứu lấy ý kiến 19 Dự án luật và pháp lệnh với 450 lượt người tham gia (6 tháng đầu năm), nhanh chóng trình và thực hiện Dự án xây dựng Luật Trưng cầu dân ý, chủ động tham gia đóng góp tích cực với tư cách là thành viên của các ban soạn thảo của nhiều Dự án Luật khác... Hoạt động đối ngoại được tăng cường, ngày càng đi vào chiều sâu, hướng tới những cam kết cụ thể. Ở các tỉnh, thành Hội tích cực giúp địa phương tổ chức tham gia lấy ý kiến các dự án luật, pháp lệnh, phát triển các chi hội và hội viên, phối hợp với các cơ quan phát thanh, truyền hình tổ chức tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, tích cực tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý cho người nghèo và các đối tượng chính sách. Riêng 6 tháng đầu năm, 28 tỉnh, thành Hội đã kết nạp được 1234 hội viên, tư vấn được 2.991 vụ với 14.055 lượt người đồng thời tham gia công tác hòa giải, giải quyết khiếu nại tố cáo của nhân dân, giám sát việc thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, tham mưu với chính quyền về các vấn đề kiến nghị của nhân dân được gửi đến Hội.

Với những hoạt động nỗ lực không ngừng, Hội đã nhận được sự quan tâm của các cấp ủy Đảng, chính quyền, nhiều tổ chức trong khu vực và thế giới đối với công tác Hội, góp phần khẳng định vai trò và vị thế quan trọng của Hội trong xã hội ngày nay ■

Nguyễn Hoa

KIẾN NGHỊ SỬA ĐỔI ĐIỀU 174 BLHS

Đối chiếu với quy định của Điều 174 BLHS đang có hiệu lực thì hành thì thấy rằng hình phạt tối đa quy định cho tội vi phạm quy định của nhà nước về quản lý đất đai là quá nhẹ, vì hình phạt tối đa chỉ đến bảy năm tù, kể cả trường hợp công với phạt tiền đến 50.000.000 đồng quy định ở khoản 3 của điều luật. Khung hình phạt hiện tại đem áp dụng cho chủ tịch xã N cùng đồng bọn được dẫn chứng trong sự việc nói trên là chưa thỏa đáng, chưa bảo đảm tính nghiêm minh, chưa có khả năng thuyết phục, chưa đủ sức răn đe, phòng ngừa tội phạm mới, chưa phù hợp với ý muốn, nguyện vọng của đông đảo quần chúng nhân dân.

Tội vi phạm các quy định về quản lý đất đai xâm phạm chế độ quản lý đất đai, xâm phạm tính đúng đắn chuẩn mực của chế độ công vụ, gây dư luận xấu trong nhân dân, làm mất đoàn kết nội bộ. Hành vi phạm tội được

thực hiện bằng cách lợi dụng chức vụ, quyền hạn của nhiều người trong cùng vụ án, bằng hình thức lỗi cố ý trực tiếp. Về mặt tính chất, tội vi phạm các quy định về quản lý đất đai là tội phạm chức vụ, mục đích chiếm đoạt tài sản của nhà nước trong phạm vi mình quản lý, thế nhưng hình phạt nhẹ hơn rất nhiều so với tội tham ô tài sản quy định tại Điều 278 BLHS. Khoản 1 Điều 278 về tội tham ô quy định hình phạt tù từ 2 năm đến 7 năm mặc dù người phạm tội chỉ chiếm đoạt tài sản có giá trị từ 500.000 đồng đến dưới 50.000.000 đồng hoặc trường hợp chiếm đoạt tài sản dưới 500.000 đồng nhưng thuộc quy định của các điểm a, b, c khoản 1 điều luật. Khoản 2 Điều 278 quy định hình phạt tù từ 7 năm đến 15 năm, khoản 3 quy định phạt tù từ 15 năm đến 20 năm, khoản 4 quy định phạt tù từ 20 năm, chung thân hoặc tử hình. Nếu so sánh tính chất, đặc điểm, hậu quả tác hại, hình phạt của hai tội quy định tại Điều 174 và Điều 278 BLHS thì tội vi phạm các quy định về quản lý

đất đai có khung và mức phạt tù quá nhẹ so với tội tham ô ở Điều 278 BLHS.

Xuất phát từ quy định về hai tội thuộc Điều 174 và 278 xin đề nghị Quốc hội sớm bổ sung sửa đổi quy định về hình phạt của Điều 174 cho phù hợp với tình hình thực tiễn, bảo đảm tính răn đe, phòng ngừa và cải tạo giáo dục người phạm tội. Thiết nghĩ hình phạt quy định với tội vi phạm các quy định về quản lý đất đai ít nhất cũng phải bằng hình phạt quy định cho tội tham ô thuộc khoản 2 Điều 278 là phạt tù từ 7 năm đến 15 năm.

Tin rằng bằng công tác tổng kết công tác xét xử của ngành Tòa án, bằng hiệu quả xử lý người phạm tội theo quy định Điều 174 BLHS, bằng sự khảo sát xã hội học, nhà nước ta sẽ sửa đổi, bổ sung cho điều luật này phù hợp hơn, làm cơ sở pháp lý nhằm xử lý nghiêm khắc người phạm tội vi phạm các quy định về quản lý đất đai ■